

Beogradske Novine

Broj 15.

BEOGRAD, četvrtak 3. februara 1916.

GODIŠTE II.

UREDNIŠTVO I UPRAVA: BEOGRAD, ČUBRINA ULICA 3.,
TISKARA: ULICA VUKA KARADŽIĆA br. 26.

SVI SE DOPISI ŠALJU NA ADRESU:
„BEOGRADSKE NOVINE“, ETAPNA POŠTA 131.

RATNI IZVJEŠTAJI.

Izveštaj austro-ugarskog generalnog štaba.

K. B. Beč, 2. februara.

Rusko bojište:

Pred mostobranom sjeveroistočno od Uscieczko primoran je neprijatelj napadom minama, da napusti prednje rovove. Na drugim mjestima sjeveroistočnog bojišta došlo je do borba predstraža.

Talijansko bojište:

U dolini Sugane, istočno od Roucegno odbijeno je nekoliko napada talijanskih pukova. Na obroncima Col di Lana zauzeto je nekoliko neprijateljskih položaja.

Na frontu kod Soče vogjene su pušćane borbe.

Balkansko bojište:

U Albaniji su naše čete zauzele bez borbe južni tok rijeke Mat. U Crnoj Gori vlada potpun mir; nisu se desili nikakvi dogadjaji od većeg značaja.

Zamjenik glavar generalnog stožera
podmaršal pl. Häfer.

Izveštaj njemačkog vojnog vodstva.

K. B. Berlin, 1. februara.

Wolffov ured javlja:

Iz glavnog stana se saopštava:

Zapadno bojište:

Noću 31. januara pokušala su manja engleska odjelenja napad na naše položaje zapadno od Messines (Flandrija). Svi ovi napadi odbijeni su, i samo na jednom mjestu, za kratko vrijeme uspjeli su, da prodru u naše rovove. Kod Fricourta (istočno od Alberta) spriječili smo vatrom naše artilerije neprijatelja, da posjedne položaje, koje je bio napustio. Sjeverno od tog mjesta prodrle su njemačke izvidnice do engleskih položaja, i bez ikakvih gubitaka vratile su se sa nekoliko zarobljenika. Južno od Somme, u borbi sa ručnim granatama, izgubili su Francuzi opet znatan dio zemljišta.

Istočno bojište:

Nikakvi dogadjaji od većeg značaja.

Balkansko bojište:

Jedan od naših aeroplana napao je, sa primjećanim uspjesima, neprijateljsko

ratno brodogradilište i položaje u solunskom zalivu.

Vrhovno vojno zapovjedništvo.

Wolffov ured javlja:

Jedna naša eskadra hidroplana, noću od 31. januara na 1. februar, bacala je bombe na pristaništa, brodogradilište i tvornice kod Liverpola i Birkenheada, tvornice u Nottinghamu, Sheffieldu, Manchesteru, Humberu i kod Great Yarmontha. Svuda su primjećene velike eksplozije i požari prouzrokovani bačenim bombama.

Na naše hidroplane je sa sviju strana snažno pucano, ali nijedan nije pogogjen. Svi hidroplani su se nepovregjeni vratili.

Glavni zapovjednik flote.

Izveštaj turskog glavnog stana.

K. B. Carigrad, 2. februara.

Kavkaska fronta:

Jedan neprijateljski puk koji je napao predstraže našega centra odbijen je i pretrpeo je znatne gubitke. Neprijatelj je ostavio na bojištu 200 mrtvih i ranjenih.

Na ostalim bojištima ničeg novog.

Talijani napuštaju sjevernu Albaniju.

Rim, 1. februara.

Poluzvanični „Giornale d'Italia“ izjavljuje, da je nemoguće sustaviti dalje prodiranje neprijateljskih četa u sjevernoj Albaniji, čak i kad bi se cijelokupna flota upotrebila za ovu cilj. Sada je pak, poslije zauzeća Lovčena gospodar u sjevernom dijelu Jadrana neprijateljska flota, i austro-ugarske čete će nastaviti prodiranje. Zato je Esad-paša riješio, da se iz Drača zajedno sa talijanskim ekspedicionim četama povuče više na jug, i tamo ponova dati otpor, jer otpor, koji bi se dao u sjevernoj Albaniji nesumnjivo bi odmah propao.

„Giornale d'Italia“ veli, da je odbrana južne Albanije potrebna i sa vojničkog i sa političkog gledišta, i zato se južna Albanija po svaku cijenu mora braniti, da neprijatelj ne bi postigao još i novih uspjeha, koji bi mogli biti vrlo kobni za Italiju.

Talijani gube hrabrost.

Beč, 1. februara.

„Nationalzeitung“ javlja iz Lugana: Odmah poslije primljene vijesti o napredovanju austro-ugarskih četa kod Gorice, talijanski kralj je napustio Rim. Jednim običnim vojničkim vozom otputovao je na bojište, da bi ohrabrio svoje čete za dalju borbu.

Borba oko Albanije.

U Italiji zapomažu i evokoću zubima. Brzi koraci, kojim napreduju kroz Albaniju pobjedonosne austro-ugarske čete, odjekuju silno u ministarskim uredima i u uredništvima talijanskog novinstva. Ministri drže bez prestanka savjetovanja — najbolji znak, da se ne umiju snaći. Novinstvo iskaljuje svoj jed protiv Engleske, protiv Rusije i Crne Gore, pa i protiv same talijanske vlade, što je takogjer znak, da je i ono izgubilo hrabrost i pouzdanje. Talijanska manija za veličinom, koja je i učinila, da se raskine već tridesetogodišnji savez sa vjernim saveznikom sjeverno Alpa, da bi za sebe osigurala potpunu vlast na Jadrani, stoji sada sasvim bespomoćna. I ako je romansko samoveličanje učinilo već mnoge gluposti, da će se Italija tako osramotiti, nisu čak držali za moguće ni Njemačka, ni Austro-Ugarska. Pokazuje se sada, da su centralne vlasti gubitkom ovog saveznika samo dobile, a sporazumne sile njegovim dobitkom samo izgubile, jer Italija traži od njih sada pomoći, da bi mogla da brani Albaniju. Engleska, Francuska i Rusija, koje i same sebi ne mogu pomoći, treba sada da se upregnu u talijanska kola, da njih izvlače iz blata.

Italija pak ima prilike, da na sebi iskuša onu liepu izreku: „Kako ti meni, tako ću i ja tebi!“ Ima prilike, da iskuša da ono lijepo načelo „Sacro egoismo“ ima dva kraja. Italija nije pomogla saveznicima na Dardanelima i u Solunu, Italija je ostavila bez pomoći Srbe i Crnogorce, i sada je upućena na samu sebe, da se bori sa nadmoćnijim neprijateljem. Ali jednog pomoćnika i saveznika je ipak stekla, a to je Esad-paša. A za ovaj najnoviji savez može se opet upotrijebiti ona dobro poznata izreka: „S kim si, onakav si“. Italija, koja svoje stare saveznike izdaje, a svoje nove saveznike napušta, i moguće je jedino da bude saveznik sa Esad-pašom, koji je prvo prodao Arbanecima Turcima, zatim Turke i Arbanase Srbima, i najzad Srbe Talijanima. I sad oba ova nova vrsna saveznika, Italija i Esad-paša, hoće Albaniju da odbrane od Austro-Ugarske i Bugarske.

Drač su već napustili i povlače se žurno na jug, gdje su Talijani već prije dužeg vremena podigli jake utvrde.

Sa čisto latinskom pompeznošću objavljuje se iz Rima, da će se Valona braniti najodlučnije. Braniti! Dakle nema više ni pomena o osvajanjima! Ista ona Italija, koja je još prije nekoliko mjeseci izišla na

pozornicu evropskoga rata sa velikim osvajačkim planovima, objavljuje sada svoju odluku da će Valonu braniti! Kad se to čuje raspršti se kao mjehur od sapuna sve talijansko samoveličanje. Italija ima samo jedan, i to vrlo kratak front, na kome vodi rat. Pa ipak nema dovoljno snage, da na drugom bojištu stupi u borbu sa punom snagom i mora inicijativu da ostavi protivniku, koji u Albaniji počinje sada borbu na četvrtom bojištu. Na kojoj visini stoji sada Austro-Ugarska, koja ne donosi nikakve visoke odluke, ne preklinje svoje savesnike za pomoć, već se na četiri strane hrabro bori i pobjeguje. Na jednoj strani, dakle, napredovanje iz pobjede u pobjedu, nepokolebivo povjerenje u svoju sopstvenu snagu, na drugoj strani krvavi porazi, i potpuno gubljenje vjere i pouzdanje. Italija, koja je stupila u rat da osvaja, mora sada da se brani, a Austro-Ugarska, koja je na svima stranama imala da brani svoju sopstvenu zemlju, osvaja sada jednu za drugom od neprijateljskih zemalja.

Uzevši strogo po pravima narodnosti Albanija nije za nas neprijateljska zemlja. Mi se svi još sjećamo velikih porogajnih muka stare Evrope na londonskoj konferenciji, prije ragjanja mlade kraljevine Albanije. Albanija je, dakle, neutralno zemljište, i Austro-Ugarska, koja kao i njeni saveznici poštuje prava narodnosti, nikada nebi kročila na tu zemlju. Ali razbojnička Italija mislila je ovdje da poznije lahke uspjehe. Oči talijanske imperijalističke politike bile su od uvijek upravljene u Albaniju, koji su ovdje htjeli da postave izvor, koji bi poslije cio Balkan privukao k njima: a što još prije rata nisu pokušali da izvrše ovaj svoj plan ima da se pripíše samo tome, što su u Rimu vrlo dobro znali, da ovu pljačku Austro-Ugarska neće dozvoliti. Još se pamti kako se 1911 godine, te za Italiju slavne godine, kada je Italija napala Turke i otela im Tripolis, talijanska flota pod zapovjedništvom vojvode od Abruzza, oduševljena slavom pobjeda, pojavila pred Prevesom na arbanskoj obali, i ovdje izvojevala pobjedu nad dvjema starim turskim torpednjačama! Tada je bio austro-ugarski ministar spoljnih poslova grof Aehrenthal, taj čovjek, pred čijom je odlučnom voljom morao da pogne glavu i sam Grey. Onoga časa, kada je čuo za „slavnu“ pobjedu talijanske flote, izdao je naredbu, da se nalože i kazani austro-ugarske ratne flote. A notu, koju je on tada poslao u Rim, nisu tamo objavili na sva zvona. Kao da ju je oluja odande odagnala, pobjegla je talijanska „pobjedonosna“ flota iz arbanskih voda, i više se nikako nije tamo mogla viditi.

Talijanska flota nije se videla u arbanskim vodama sve do početka ovoga rata. A kada je rat počeo, mislila je Italija, da je došlo vrijeme kada će se ostvariti njen davni san o osvojenju Balkana. Austro-Ugarska je bila u ratu protiv Rusije i Srbije, a pored toga na tirolskoj granici i na frontu je Soče morala zadržavati navalu glavne talijanske vojske. I ako je Italija imala dovoljno da osjeti na svome glavnom vojištu snagu austro-ugarske vojske, ipak nije računala, da će joj Austro-Ugarska sprečavati put u Albaniju. Ali u koliko su veći i teži zadaci, koji se naturaju staroj Austro-Ugarskoj, u toliko postaje ona snažnija. Italija je mislila, da će joj u Albaniji biti dozvoljeno da krade, sada je pak pri-

morana da se bori. Zato Italija i zapomaže, da bi čuo cio svijet. Zato u Rimu neznaju šta da rade, i izgubili su svaku vjeru i pouzdanje. U Rimu uvigjaju sapstvenu slabost.

Pobjeda Turaka u Mesopotamiji.

Englezi pred katastrofom.

Izgleda, da se u Mesopotamiji, na jednom od najudaljenijih bojišta, bje odlučna borba. Kao što je poznato, engleski ekspedicioni zbor, pod zapovjedništvom generala Townshenda, koji je trebao da osvoji Bagdad, pobjegjen je u borbi kod Ktesiphona od turske vojske. Englezi čak nisu uspeli ni da pobjegnu, i opkoljeni su od turske vojske kod Kut-el-Amara. Englezi su zatim iskricali u perzijskom zalivu pomoćnu vojsku pod zapovjedništvom svojih generala Rybuer Jounghusbanda i Kemballa, koji zbog znatnih teškoća na koje su naišli na putu, nisu mogli više napred, i u više sukoba sa Turcima pretrpili su poraze. Posljednja velika borba bila je 21. januara, i završila se pobjedom Turaka, koji su nesugjene oslobodioce generala Townshenda opet odbacili.

Dogagjaji su se od početka mjeseca januara rgjali ovim redom.

5. januara: Početak napada na Engleze opkoljene kod Kut-el-Amara.

6. januara: Dolazak pomoćne engleske vojske pod zapovjedništvom engleskog generala Aylmera kod Imam ali Garbi, 48 kilometara udaljeno od Scheik Saada.

7. januara: Spajanje pomoćne vojske generala Aylmera sa vojskom generala Jounghusbanda, na lijevoj obali Tigra. Kolona generala Kemballsa stigla je u isto vrijeme sa desne obale Tigra.

8. januara: Neriješena borba kod Scheih Saada.

9. januara: Povlačenje Turaka na položaje 10 kilometara iza Kut-el-Amara.

10.—12. januara: Jaka kiša, obustavljanje operacija. Turci podižu položaje Es-Sin, deset kilometara iza Kut-el-Amara.

12. januara: Turci opet ulaze u takozvane položaje Vadi, 40 kilometara ispod Kut-el-Amara.

13. januara: Napredovanje engleske vojske.

13-15. januara: Borbe na položajima zvanim Vadi; Vadi je utoka u Tibar s lijeve strane. Borba ostaje neriješena.

15. januara: Turci se vraćaju u položaje zvane Es-Siu. Englezi zauzimaju bez borbe položaje Vadi.

16-20. januara: Vrlo jaka kiša onemogućava sve operacije.

20. januara: Novo napredovanje Turaka.

21. januara: Borba izmegju položaja Es-Sid i Vadi. Obe vojske vode borbu za konačnu pobjedu. Englezi sami priznaju, da su u ovoj borbi izgubili 3000 mrtvih.

Oba protivnika, u borbama, koje vode, viezana su čvrsto za Tigar. Englezi pak, predvigjaju da će biti pobijegjeni i javljaju, da su njihove čete u vrlo kritičnom položaju. Iz toga se da zaključiti da će Turci skoro zadati snažan udar, koji će biti odlučujući. Vijest o zarobljavanju cijele jedne engleske vojske pobudio bi sigurno ustanak u Indiji, koga teško da bi mogla obuzdati i tamošnja besprimjerna surovost engleske vladavine.

Atena, 2. februara.

Izveštaji iz Kaira potvrđuju vijesti o sjajnim pobjedama Turaka u Mesopotamiji. Turska peta vojska na čelu joj maršal von-der Goltz-paša, dobila je znatna pojačanja, a osim toga je pojačana arapskim i persijskim plemenima, tako da je napade, koje su Englezi iz Kut el Amara preduzeli, vrlo lako mogla odbiti. Turska vojska čini jaku frontu izmegju Tigrisa i Euphrata, i njeno južno krilo već zagrožava Kornu. Ako ovdje na jugu Turci probiju engleski front, onda armiji generala Townshenda preta katastrofa, jer će joj biti presječeno povlačenje prema persijskom zalivu. Turci vrše vanredna zaobilazna kretanja i stoga već 50 kilometara daleko od persijskog zaliva. General Townshend uzalud je tražio pojačanja, jer u Engleskoj nema trenutno četa na raspoloženju. S druge strane Rusija čini pokušaje da pritisnutim Englezima pritekne u pomoć. Ali je to preduzeće s obzirom na veliku udaljenost i terenske teškoće bezizgljedno.

Promjena ruskog premijera.

K. B. Petrograd, 2. februara.

Ruski ministar predsjednik Goremkin iz zdravstvenih razloga je smijenjen.

* * *

U poznom času stigla nam vijest, koja je vrlo važna. Ruski ministar predsjednik smijenjen je sa svoga položaja. Njegov položaj bio je još poodavna uzdrman, jer mračni i okorjeli birokrata Goremkin, kome je glavni oslonac bio veliki knez Nikola Nikolajevič, bio je izazivač ovog svjetskog rata, i kao takav on je morao poslije svijtu neuspjeha u prošloj godini, a naročito poslije propalog pokušaja probijanja na besarabijskoj granici, sići sa svog mjesta. Još je sad samo otvoreno pitanje, tko će biti njegov nasljednik. Da li će ga dati crna reakcija, ili će na vlast doći elementi, koji će moći opet popraviti sve ono, što je tolika strahovita zla počinio najcrnji čovjek Rusije.

Samoubijstvo turskog prijestolonaslednika.

K. B. Carigrad, 2. februara.

Brzobjavni ured „Milli“ javlja: Prijestolonasljednik Jusuf-Izedin izvršio je samoubijstvo zbog duže bolesti. Samoubijstvo je počinio presjekavši arteriju na lijevoj ruci, što su utvrdili svi ljekarski kapaciteti svojim potpisim kao uzrok smrti.

* * *

Jusuf Izedin je sinovac vladajućeg sultana, slabunjav čovjek, koji je već od dužeg vremena patio od živčane bolesti. Poslijednjih godina je on vrlo često dolazio u austro-ugarske i njemačke kupke, da traži lijeka svojoj bolci. Tako je on i 1912. godine bio u Beču, odakle je otišao na duže bavljenje u Edlach. Tamošnje bavljenje uticalo je vrlo povoljno na njegovo zdravlje, i on je više puta izrazio želju, da se tamo vrati. Još tada su primjećeni na njemu prvi znaci sjete i razočarenja. On na primjer nije htio da uzima propisane lijekove, koje su mu ljekari propisali, i za svaki prašak ili gutljaj lijeka morala ga je okolina moliti, da žrtvuje, da ga primi. Za sve vrijeme dok je bio u kupkama morala je stalno straža da bude pored njega i on nikako nije ostavljan sam. U privatnom saobraćaju bio je vrlo ljubazan i pristupačan, i uvijek je vrlo živahno, o svemu što je bilo na dnevnom redu, umio da razgovara. Samo kada bi razgovor duže trajao, primjetili bi se na njemu znaci duševne zamorenosti.

Site sporazuma će nesumnjivo počinjeno samoubijstvo turskog prijestolonasljednika pokušati da protumače u svoju korist, i treba biti spreman na nove laži i klevete sa njihove strane. Zato neće biti rgjavo napomenuti, da princ Jusuf Izedin, i ako je dobio francusko vaspitanje, nije bio prijatelj „velike nacije“, isto tako kao što je iz dna duše i mrzio Engleze. On je bio jedan od najrevnosnijih pomača velikih reforma, koje je priveo u djelo Enver-paša.

Balkanske vijesti.

Teškoće pri prevoženju srpskih trupa na Krf.

Kopenhagen, 1. februara.

Srpski ministar predsjednik Pašić izjavio je jednom saradniku „Petit Parisien“-a: Prevoz Srba iz Arbanije na Krf čini velike teškoće i vrši se vrlo sporo. Prvo se moglo samo 12000 ljudi prevesti. Ovi su morali prvo biti obučeni i negovani.

Milano, 1. februara.

„Secolo“ javlja iz Rima: Veći dio crnogorskih trupa nalazi se na Krfu, odakle će dalje biti odvedeni. Oni će poslije reorganizacije srpskih trupa biti upućeni na jedno od balkanskih bojišta.

Simpatije Crnogoraca prema Italiji. Crnogorci hoće, da se bore protivu Talijana.

K. B. Beč, 2. februara.

Iz glavnog se ratnog stana javlja: Današnji izvještaj glavnog generalnog štaba saopštava, da je stanje u Crnoj Gori i sad kao i prije mirno, i da je držanje stanovništva ne može bolje biti.

Kao obavještenje ove vijesti može poslužiti ovaj stvarni slučaj, da su posljednjih dana mnogi Crnogorci molili, da ih se dobrovoljno uvrstikao borce protivu Italije. Ove ponude moraju se, po sebi se razumije, odbiti iz megjunarodnih obzira, ali su po sebi u velikoj mjeri važne odnosno simpatija, koje Italija uživa kod neaustrijskih i neugarskih stanovnika „gorkog Jadrana“. Vrlo veliki broj Crnogoraca obraća se i molbom za dozvolu, da mogu tražiti rada u unutrašnjosti monarhije, jer su dugogodišnjim ratovanjem lišeni svih potreba u svojoj domovini. O ovim će se željama voditi računa na pogodan način. Po sebi se razumije, da će naše čete u ovoj teško posttrudaloj zemlji imati da posvršavaju prilični veliki kulturni rad, na prvom mjestu sve, što se tiče dovoza namirnica i sanitarnih potreba. Tko se sjeća,

Znaci bure u Italiji.

Dopisnik „A. M. Z.“ piše iz Lugana:

„Katastrofa Crnogoraca na Lovčenu izgleda da je Italiju jako izbila iz koloseka. Svi u Italiji se bune i uzbugjeni su. Nitko nezna kakva sve nova iznenađenja može donijeti sutrašnji dan. Vlada nije više gospodar situacije. Oslanjajući se na svoju većinu, hoće ona da održi savez, koji je vezuje za četvorni sporazum. Ali već se čuju glasni zahtjevi pojedinaca, koji otvoreno traže od vlade, da raskine lance, koji je vezuju za sporazum. U parlamentu čula su se već pitanja narodnih zastupnika upućena vladi sa zahtjevom, da objasni pravi značaj odluka londonske konferencije, gdje je odlučeno, da je nemoguće zaključiti poseban mir. Ova pitanja inspirisali su oni talijanski ministri, koji se više ne slažu sa politikom gospode Salandre i Sonnina. Dva ili tri ministra već bi i odstupili, da ne strahuju, da će njihovo odstupanje povući za sobom i pad cjelokupne vlade. A najviši državni interesi zadržavaju ih od krajnjih mjera, jer odstupanje vlade u ovim ozbiljnim trenucima, koje Italija sada preživljuje značilo bi isto što i narodnu katastrofu. Čak i najbliža okolica gospodina Giolittia uzbugnjena je posljednjim događajima. Kako sam saznao sa dobro obavještenih strana gospodin Giolitti drži se danas još više u pozadini nego ranije. I njega je strah pred ogromnom odgovornošću. Nitko ne vidi mogućnost rješenja, nitko se ne usugljuje da stane napred, svi neodlučno stoje ukočeni, i ostavljaju da rješenje dogđe s neba ili zapomažu, zapomažu, zapomažu. Jedina veza, koja danas još održava vladu, jeste strah pred neizvjesnošću budućih događaja.

Poslije razgovora sa ličnostima, koje imaju tjesnih veza sa odgovornim krugovima u Rimu, ipak nebih mogao jamčiti da već uskoro, možda za dvije-tri nedjelje današnja vlada neće odstupiti. Njeno neslaganje sa odgovornim vojnim faktorima postaje svakim danom sve jasnije. Nije više tajna, da je Cadorna sa svojim generalštabom, u svim pitanjima i zahtjevima vlade, u pogledu arbarskog pitanja i pomoći za Srbe i Crnogorce, uvijek donosio suprotno rješenje od onoga, što je vlada željela. Da, Cadorna je čak otišao i korak dalje: on ne preuzima nikakve mjere, da se

u Arbaniju poslata talijanska vojska povuče, ali i ne dozvoljava, da se pošlju nove čete, koje bi bile zaštitnica već iskacanoj vojsci i tako je obezbijedili od propasti, koja je inače za njih neminovna.

Upornost, sa kojom Cadorna brani sve svoje odluke protivne željama vlade, učinila je silan utisak na kralja. Kralj vrlo dobro zna, da u trenutku, kada bi austro-ugarska vojska izvršila jači pritisak na Talijane — što bi već i bilo da nisu preduzimane operacije na Balkanu — talijanska vojska ne bi bila dorasla, da zadrži neprijateljsku bujicu. To bi bilo u toliko manje moguće, ako bi se sada oslabio front, premještanjem četa na drugo bojište. Ali nadstratezi talijanske vlade pokušavaju dokazivati, da će trenutak austro-ugarske ofenzive na talijanskom frontu biti u toliko dalji, u koliko bi nove talijanske snage zadržale austro-ugarsku vojsku u Arbaniji. Cadorna izgleda ima sasvim drugo mišljenje o ostacima srpske i crnogorske vojske, nego što je to mišljenje talijanske vlade. I talijanska vlada i talijanski generalštab poslali su svoje izvještaje u Arbaniju, da se raspitaju o pravom stanju stvari, i izgleda da su dobili protivrječne izvještaje. Cadorna ne daje ništa za ostatke srpske vojske, Salandra naprotiv polaže na njih vrlo mnogo, ali je ipak morao priznati, da sa dobrom voljom Srbi nebi sada hteti pristati da se bore za talijanski račun.

Na pučanstvo je silno uticala svagja u novinstvu, za i protiv Salandrinog mišljenja. I ako se imena ne pominju, ipak je svakome jasno, da su vlada i generalštab počeli sada megjusobnu borbu i preko novina. U talijanskom novinstvu ogleda se sada, dakle, unutrašnja raspra koja uništava Italiju. Živa akcija neprijatelja na bojištu na Soči silno je uzbudila duhove u Italiji, u toliko više, što je sada, poslije pada Lovčena, u talijanskom narodu počelo, da se gubi povjerenje u moć talijanske vojske. U Milanu i Firenci pučanstvo se javno izjasnilo za zaključenje mira, ali u koliko je to uticalo za zaključenje mira, ali u koliko je to uticalo na vladu u Rimu, ne bi se odavde moglo reći. Jedni vele da je uticalo silno, drugi vele ne. Ali se mora primjetiti, da se danas u nacionalističkim krugovima otvoreno čuju glasovi u kojima se traži od

vlade, da bez ikakvih obzira posjedne neke predjele Francuske — misli se na Savoyu i Nizzu i ostrvo Korsiku — kao i francuske i engleske kolonije u Africi, prije nego što neprijateljska vojska posjedne te krajeve. Ovaj zahtjev podkrepljuju talijanski nacionalisti time, što sile trojnog sporazuma nisu ispunile nijedno svoje obećanje prema Italiji, i što Engleska i Francuska sada kao sa podsmjehom gledaju na Italiju. U listićima koji su 13. januara rasturani u Milanu veli se: „Kako Italija danas više ne može da brani svoje pretenzije na Jadrunu, osjeća se primorana da obrati pogled na istok, prije nego što neprijatelj i tamo onemogući napredovanje. Italija treba samo srčano da pruži ruku“.

Kakva će nova iznenađenja donijeti buduća nedjelja.

Italija se sama sažaljeva.

Lugano, 1. februara.

U jednom dužem članku piše „Corriere della Sera“: Kad bi se poslušali savjeti engleskog, francuskog i ruskog novinstva, morala bi Italija da bude svuda, na Dardanelima, u Egiptu, u Mačedoniji, u Arbaniji i u Crnoj Gori. I kad Hervé brani Talijane time, da su oni hrabri, ali da nemaju prilike, da pokažu svoje junaštvo, onda je to i za žaljenje i neprijatno. Ali šta će reći stranci, kada čak i sami Talijani u megjusobnim razgovorima ne kažu ništa drugo. Zaista, nastavlja dalje pomenuti list, prikovana je već osam mjeseci talijanska vojska na austro-ugarskoj granici, a nije osvojila čak ni Goricu ili Tolmin. A zar i Francuzima ne ide isto tako već 17 mjeseci i to na mnogo povoljnijem zemljištu? Talijanska ofenziva na ova dva grada nije trajala samo deset dana, kao neuspjeli napad Francuza u Champagni, nego su se ti napadi protegli u 43 krvave bitke. Četvorni sporazum mora da pati zbog nepovoljnih saobraćajnih veza, jer su putevi preko mora za ratne operacije mnogo nepovoljniji od željezničkih spojeva, koji stoje na raspoloženju centralnim vlastima. Ali riješavajuće će biti borbe na glavnim bojištima. Ali, veli se dalje u članku, mi nikada nećemo dozvoliti našim saveznicima, da naše bojište smatraju za sporedno i da na toj osnovi traže od nas, da odvojimo jedan dio snaga, da otvorimo

Podlistak.

U ruskome ropstvu.

Naslov ne odgovara tačno sadržaju, jer da u četrnaestodnevnom bjezstvu punom avantura, od Urala, pa sve do spasavajuće švedske granice, nisam uspio prevartiti Ruse, ne bih danas ništa mogao da pišem o ovoj temi. A ja sada hoću o tome da pišem, hoću da ocrtam slike iz mog petomjesečnog ropstva u Rusiji, da bi ih poredili sa lažima i klevetama naših neprijatelja. A da poredi i da donese sud moći će poslije svaki i sam.

Zarobljen.

Veće mjeseca juna. Nedjeljno veče, sasvim obično nedjeljno veče na pošumljenim vrhovima Karpata, kakvo je uvijek bilo u ljeto do krvavog rata na ovim obroncima 1915. godine. Ali sada nekada obično veče nije više obično. Na drveću nisu više tice, nego preko drveća prelijeću olovna zrna iz ruskih pušaka. A pod drvećem ležimo mi. Lomljenje i pucnjava čuju se sa sviju strana, ali nema odjeka. Čak je i odjek pobjegao pred strahotama, koje se ovdje odigravaju. Samo mi odgovaramo vatrom iz naših pušaka. Odjednom se sve iznenada umiri. Noć je. Toplog srca i grudi, a sa toplom puškom u ruci može se slobodnije disati. Sada tek primjećujemo u kakvom smo opasnom položaju. Ali šta to mari? Mir koga uživamo čini nam tako prijatno... Prevalili smo strahovit put preko otvorene široke poljane, pod kišom šrapnela. Tamo su ostali mnogi, i sada još tamo leže mirno, nepomično. Unakolo oko mene su samo stranci. „Tko leži pored tebe, druže?“, zapitah tiho najbližu sjenku.

„Nemtudom!“ glasio je odgovor. Onaj s lijeve strane nije me čuo, ili možda — ne može da čuje. Baš da vidim šta je s njim... gle... šta je to? Micanje, krkljanje, ugušen glas predamnom, iza mene... dopuna? Pojačanje? Do gjavola! Ne vidi se prst pred nosom. A sad eto puče puška... dvije puške... više pušaka... predamom i iza mene... uspravim se i dohvatim se za gušu sa jednim — jeli Rus?! Tada me nevidljive ruke dohvatiše od odstrag, sa strane... čujem sve strane glasove oko sebe... i ne potraja dugo... na svako moje rame spustiše se po nekoliko pari ruku, od njih se ne mogu odbraniti, a i moje oružje mi ništa ne pomaže. Pored iznjurenog jure sjenke, koje smradom podsjećaju na juhtovinu.

Lukavstvo je uspjelo. To sam tek docnije kod kuće doznao. Naš bataljun imao je zadatak, da prividnim napadom privuče na sebe neprijateljsku masu, da bi nam na drugom mjestu pošlo za rukom što uspjelije probijanje neprijateljskih položaja. Ali ja sam sa još nekoliko drugova u prednjim bojnim redovima bio zarobljen.

Svakog od nas vodio je po jedan Rus kroz šumu do ruskih bojnih redova. Nas opkoliše sa sviju strana, pretresoše, i ruski časnici nas ispituju. Svaki od ruskih vojnika uzima što im treba, samo ruski časnici odlaze praznih ruku, jer od nas ništa ne mogu doznati. „Ima li tamo mnogo vojske? Ima li tamo i Nijemaca?“ — Uvijek dosta! Sami Nijemci!“ Oni naime misle Germanci. Šta me se tiče, nek rade i neka misle, šta hoće.

Jedan bolničar, tamo dalje u jednoj baraki daje mi prijateljski čaj, hljeb i komadić šećera, Svud unaokolo ruski vojnici piju čaj. Pogledasmo se megjusobno zajedljivo. Ja sam to učinio iz uznjurenosti, a oni — oni, izgleda, ništa i ne

misle u žalosnom položaju u kome se nalaze. Jedno sam ipak od njih naučio, kako oni piju čaj sa jednim komadićem šećera... uzmu šećer megju zube i poslije srću čaj. To je čisto ruski običaj,

A zatim nastavismo put sve do jutra, iza ruskih kulisa... ah kakva sve strašna otkrića? Svaki korak koji sam učinimo dalje, po zapovjesti ruskih vojnika, udaljuje nas i protiv naše volje sve više od našeg zavičaja, od naših milih i dragih. Ali iza nas, za našu utjehu, sve se žešće čuje pucanj naših topova, koji sprječavaju Ruse, da se probiju kroz klanac, i koji nam kao dovikuju posljednje zbogom: „Austrije će vječito biti.“

Na putu kroz Galiciju.

Na moje zadovoljenje nisam samo ja proveden kao rob kroz ovu nesrećnu zemlju, nego su uskoro zamnom i Rusi odstupali kroz nju.

U koliko smo dublje ulazili u zemlju, postajala je sve veća povorka zarobljenika, koji su sa sviju krajeva bojišta, umorni i iznjureni dovogjeni u naše društvo. Dovogjeni su i carsko njemački vojnici. Položaji na Karpatima često su dovodili do toga, da su se neprijateljska odjeljenja megjusobno dohvatila, neznajući tko je mačka, a tko miš u igri, koja se odigrava. I uskoro se, pod paklenom vatrom topništva sklapa prijateljstvo.

Rusi su pronašli način, da nas sa srazmjerno malom stražom — na 100 zarobljenika jedva da su došla po dva stražara — drže u škripcu. Hljeb su nam davali sve po pjetorici zajedno, rgjav hljeb od skoro prijesnog brašna, a u jednoj zdjeli davali su nam i tanku čorbu, sa nekoliko komadića mesa, za desetoro zajedno.

— Nastaviti će se. —

našu granicu neprijatelju, samo da bi njima pomogli na drugim bojištima. Ako Francuzi ne mogu, da opstanu bez engleske pomoći, i ako je Rusima potrebna pomoć, neznamo mi kako je moguće, da mi Talijani, i pored toga što nam nitko ne pomaže, odvajamo još snage drugima u pomoć. Naša će vlada učiniti veliku grješku, ako se bude dala zavesti pisanjem nedovoljno obavještenog novinstva, i ako bude dozvolila, da se naša snaga cijepa radi interesa Arbanije.

I ako se u ovome članku „Corriere della Sera“ žali na kritiku talijanske politike u inostranom i u talijanskom novinstvu, „Corriere della Sera“ je zaboravio, da pomene, da su ovu kritiku izazvali svojim nekorektnim i nepoštenim radom i talijanska vlada i talijansko novinstvo. Od kako postoji svijeta i vijeka, svaki onaj tko iznevjeri svoje stare saveznike nailazi kod novih saveznika na nepovjerenje. I kada još novinstvo jedne zemlje svakog časa javlja za pobjede i uspjehe svake vrste, i kada se sve to pokaže docnije kao laž, i najgluplji čitalac mora izgubiti povjerenje u te lažne vijesti. Eto jedan primjer, kako talijansko novinstvo obmanjuje talijanski svijet: Razni listovi, kao „Italia“, „Gazetta del Popolo“ i drugi, donoseći govor švedskog ministra predsjednika Hammarškjöldä, bez ikakvog komentara, vele u naslovu: „Švedska prijatelja protiv Nijemačke!“ Posljedica je pak toga, da niko u Italiji ne vjeruje više onom, što piše talijansko novinstvo. A k tome, da se izgubi vjera u novinstvo, mnogo je doprinijela svojim pisanjem i sama „Corriere della Sera“. Posljedice toga pokazuju se. Vijesti o tome, da su u Italiji veliki neredi vjerovatno su pretjerane, ali su nesumnjivo tačni izvještaji o velikoj klonulosti i opštoj zamorenosti, koja se primjećuje u cijeloj Italiji. Sudeći po ovome članku „Corriere“, prije pada Valone ne treba očekivati promjenu talijanske vlade. Ali Salandrin kabinet ne stoji niukoliko čvrsto. I činjenica što „Corriere della Sera“, koja je vladi prijateljski naklonjena, u svakom svom članku traži od vlade nova obećanja, i samo obećanja, neće ni u koliko vladi pomoći. Ta i onako ministri svakog dana drže nove govore, ali time se niukoliko ne daje željeno zadovoljenje ni saveznicima Italije, ni talijanskom narodu.

Italija u ogledalu londonske pozornice.

Koliko koji narod cijeni drugi, i kako je visok njegov ugled, bolje se da razabradi iz uličnih razgovora, iz literature, naročito dramske, nego li iz govora, koje drže odgovorni državni, koji su često primorani, da kažu i ono što ne misle i što zaista ne osjećaju.

Gdje je danas moguće, da se predstavlja jedan pozorišni komad, u kome se ruga narodu savezne države, i da taj komad već više od mjesec dana ne silazi sa pozornice, tamo sigurno pučanstvo nema nikakvih simpatija i ljubavi prema onom narodu, koji se ismjeva u ovom komadu. A kad još i cenzura dozvoljava predstavljanje ovog komada, onda se zaista može sasvim vjerovati, da i vlada, od koje zavisi ta cenzura, gaji neprijateljsko osjećanje prema vladi one države, čiji se narod sa ruganjem izvodi na pozornicu u tome komadu.

Slične misli su vjerovatno pobudile i londonskog dopisniha „Giornale d' Italia“, da talijanskoj vladi obrati pažnju na taj pozorišni komad, koji se posvednevno predstavlja u londonskom „Ambassadors Theater“, maloj pozornici, na kojoj se daju poglavito lakrdije, ali koje posjećuje najotmenija publika. Jedna scena iz komada, koji se već više od mjesec dana predstavlja na ovoj pozornici, i koji uveseljava londonsko pučanstvo, odigrava se u talijanskom restoranu, kojih u Londonu inače ima vrlo mnogo. Cilj je pak ove scene, da obrati Englezima pažnju na opasnost, koja im prijete, ako posjećuju te talijanske kavane. U ovom komadu pojavljuje se na pozornici kelner — Talijan, koji nos briše salvetom, koji u mjesto parmezana na jelo meće perut iz kose, i koji pored svega vaspitanja, koje mu ne dostaje, ipak ne zaboravlja na najvulgarniji način, da se udvara gošpovima, koje nesrećni slučaj dovede u tu kavanu. Gazda megjutim krađe u garderobi kabanice i šešire, piše lažan račun, i pomaže kelnerima, da kao prosti kesaroši krađu gostima novčanike.

„Ne može biti sumnje“, piše dopisnik talijanskog lista, „da je na pozornici predstavljena jedna londonska talijanska restauracija, to se

vidi ne samo po talijanskim imenima, već i po maski glumaca, i po englesko-napuljskom dijalektu, kojim glumci govore.“

Dopisnik gospodin Givo Calza Bendola traži, da se Foreign Office i talijanski poslanik u Londonu pozabave ovim pitanjem, jer sada nije momenat, da se podgrijava staro nerazpoloženje, koje u inozemstvu opšte vlada protiv Talijana, a koje su Talijani sasvim potisli u pozadinu, i trebalo bi, da je potpuno i u zaborav poslije junačkih borba na Soči. Dopisnik pita, dali bi se u kom pozorištu u Rimu mogao predstavljati komad, u kojem bi se na sličan način rugalo Englezima, i sasvim pravilno je došao do zaključka — prema raspoloženju, koje u Londonu vlada napram Talijanima — da londonska cenzura sigurno ni u kom slučaju ne bi dozvolila, da se na račun Francuza tjeraju slične šale, kao što se sada tjeraju na račun Talijana.

Pozorišni komad, kojim se sada ruži talijansko ime u Londonu, samo je jedan od simptoma opšteg raspoloženja, koje vlada u krugu sila trojnog sporazuma prema četvrtom članu, sa kojim je zajedno sklopljen „četvrti sporazum“. Da ovaj četvrti u tom sporazumu ne uživa nikakav ugled to je već davno poznato, i to su nekadašnji prijatelji i saveznici tog istok „četvrtog“ njemu i predočavali. Talijani će skoro imati prilike opet da se zažele austro-ugarskih i njemačkih „barbara“, čiju su oni predusretljivu ekonomsku pomoć, namah oglasili za nesnosnu tugijsku upravu, i ako im je ta pomoć u svakom pogledu donášala samo koristi.

Ali ako hoće, da se dogje do tačnoga suda, šta upravo ima da znači predstavljanje ovog komada na londonskoj pozornici, mora se postaviti pitanje: dali bi danas kom austro-ugarskom ili njemačkom književniku, kome austro-ugarskom ili njemačkom cenzoru uopšte i palo na pamet, da pomogne sa svoje strane, da se predstavlja kakav pozorišni komad, u kome bi se neki od naših saveznika na sličan način podvrgnuo podsmjehu, kao što je slučaj na londonskoj pozornici sa Talijanima?

Narodna privrjeda.

Pregovori austro-ugarskih i njemačkih brodarskih društava.

Glavni ravnatelj Hamburg-američke linije Albert Balin i glavni ravnatelj sjeverno-njemačkog Lloyd-a Filip Hajnecke, n vodili su ovih dana u Beču i Budimpešti pregovore sa organima vlade i domaćim brodarskim društvima o brodarsko-političkim prilikama poslije mira i o tada potrebnim mjerama. Pregovori su se odnosili na novo uređenje saobraćaja od Rijeke za američka pristaništa. Za taj saobraćaj, naročito za prenos iseljenika tamo i nazad, postojao je sporazum, da tu službu vrše magjarsko brodarsko društvo „Adrija“ i Gunard-linija. Ovaj je ugovor uslijed rata prestao da važi, i na mjesto Cunard-linije ima da dogju Austro-Americana i oba njemačka brodarska društva. Obrazovati će se i jedno novo društvo, u kome će biti zastupljeni „Adria“, Anstro-Americana, Hamburg-američka-linija i Sjeveronjemački Lloyd. Osnovi ugovora, koji će u tom pravcu zaključiti, pretresani su prilikom pregovora u Beču i Budim-Pešti. Tom prilikom iscrpno je govoreno o vjerovatnom prekomorskom iseljavanju poslije mira. Pregovori su vogjeni uz saradnju obe vlade. Postignut je načelno sporazum u osnovnim linijama.

Monopol čaja u Rusiji.

Iz Rusije javljaju, da bi se ondje već do skora imao uvesti monopol čaja, te se računa, da bi taj monopol uz potrošnju od 180 milijuna funti donio državi 66 milijuna rubalja na godinu.

Stanje u Italiji.

„Neue Fr. Presse“ piše: Prema pouzdanim izvještajima, koji su stigli iz Rima, Italija se nalazi u vrlo teškom položaju uslijed oskudice u uglju i žitu, ali stanje ipak još nije toliko zaoštreno, da je težnja za mirom postala opšta. Za sada naš nekadanji saveznik nije u položaju da može misliti o miru. Italija zavisi, što se tiče snabdjevanja ugljem i žitom, potpuno od Engleske, koja bi i onako vrlo slabi dovoz onog časa prekinula, čim bi i najmanje posumnjala, da talijanska vlada promišlja na zaključenje mira. Ne uzimajući u obzir okolnost, da je talijanska vlada potpisala londonski sporazum, da neće zaključiti zaseban mir, Italija je

u istini zatočenik Engleske. I kad bi Italija voljna bila, da s nama zaključi mir pod uslovom, da Austro-Ugarska i Njemačka prime na sebe snabdjevanje ugljem i žitom, mi te uslove ne bi mogli ispuniti. Mi i Njemačka trebamo naše žito za ishranu našeg stanovništva, a i ako imamo viška u uglju nemamo prevoznih sredstava, da bi mogli zadovoljiti tako jakog potrošača.

Za sada za Italiju nema nikakvog izlaza iz mučnog položaja, u kome se zemlja nalazi, naprotiv, stanje će se, što rat bude duže trajao, još više pogoršati i stvar je talijanske vlade, da sama nagje izlaza iz ovog teškog stanja.

Uregjenje nabavaka sirovine iz Bugarske i Turske.

Poslijednjih su se dana bavili u Sofiji i Carigradu zastupnici carsko i kraljevskog ministarstva vojnog, pruskog ministarstva vojnog i austrijskog ministarstva trgovine, gdje su vodjeni pregovori o nabavci sirovina iz Turske odnosno Bugarske. Odnosno namjere, da se obrazuju kupovinska društva, voditi će se naročiti pregovori.

Novo padanje francuske rente.

Francuska tripostotna renta ponovo je pala za 14 postotka. Poslijednje notiranje bilo je 61.50. Sad se javlja, da notiranje iznosi 61.25. Petpostotni francuski ratni zajam tako isto opao je u kursu. On je notirao u utorak 88.55, a juče je pao na 88.50. Pad kursa tripostotne rente mnogo je jači nego li onaj novog zajma, jer tripostotna renta pokazuje težnju, da izravna jaku razliku u iznosu prema 50.0 ratnom zajmu.

Berthold Goldstein

BEOGRAD, Simina ulica 16

koji po naročitom odobrenju č. i kr. vlasti

:: otvorio u Beogradu ::

izvoznju i uvoznju trgovinu

preporučuje za sada svoje usluge za uvoz

životnih namirnica i konsumnih artikala

sviju vrsta. Docnije će početi rad i sa izvozom. Za sada treba brzojave i pisma upućivati na adresu

Berthold Goldstein, Zemun

CARO I JELLINEK DR. S. O. JAMSTVOM

Beč I., Deutschmeisterplatz 4.

rođuznice: Bodenbach, Budapest, Halbstadt i Trst

preuzimaju prevoze sviju vrsti u balkanske države.

Upute badava.

DUGOGODIŠNJA MENJAČKA RADNJA
LEONA KABILJA

koja se nalazi u Knjaz Mihajlovoj ulici br. 38. (preko puta D. Gjukanovića & Co) otpočela je rad i preporučuje svoje usluge poštovanom pučanstvu.

kako su naši vojnici poslije okupacije Bosne i Hercegovine radili sve sa sjajnim uspjehom, biti će uvjeren, da se i sudbina Crnogoraca nalazi u dobrim rukama.

Rascjep između Srbije i Crne Gore.

Vijesti o tajnim željama Srba za zaključenje posebnoga mira.

Hamburg, 2. februara.

„Hamburger Fremdenblatt“ javlja iz Ženeve: Povodom srpske svečanosti na pariskoj sobrani, primjećuje radikalno novinstvo, da treba naglasiti, da ni jedan od govornika nije pomenuo Crnu Goru. Rascjep između Srbije i Crne Gore ne može se dakle više kriti. Srpski poslanik u Parizu pobija vijest iz Rima, da su Srbi u tajnosti željeli zaključenje posebnog mira. On označuje ovu vijest kao manevar talijanskih neprijatelja srpskoga imena.

Zauzeće Kara Buruna u Solunskom zalivu.

Italija i Rusija pomažu prvi put.

Milano, 2. februara.

„Corriere della Sera“ javlja iz Soluna: Uz pomoć svojih flotnih divizija i momčadi sa talijanskog krstaša „Piemonte“ i rushog krstaša „Askold“, posjeli su Francuzi i Englezi položaje Kara Burun, koji dominiraju solunskim zalivom. Isti list primjećuje, da je posjedanje ovih položaja od vrlo velikog značaja, i taj značaj postoje još u toliko veći, što su ovim operacijama prisustvovala prvi put i ruske i talijanske čete.

Nasilno udaljanje Grka.

k. b. Solun, 2. februara.

Izveštaj Reuterove agencije: Iskrcavanje na utverdama Kara Buruna izvršeno je pod zaštitom flote. Grčki zapovjednik uložio je protest. Istovremeno sa iskrcavanjem momčadi, opkolila je francuska pješadija utvrde i svu bližu okolinu, a pučanstvu je naređeno, da se odmah udalji. Saveznici sa tako postupali, jer se imalo razloga vjerovati, da su njemačke i austro-ugarske podvodnice u blizini imale svoje stanice za snabdjevanje.

Zeppelin nad Solunom.

Veliko pustošenje mnogobrojnim zapaljivim bombama.

K. B. Rim, 2. februara.

„Agenzia Stefani“ javlja iz Soluna: Danas u tri sata u jutru bombardovao je Solun žestoko jedan Zeppelin. On je bacio dvadeset zapaljivih bombi na glavne zgrade, i to, na prefekturu, carinarnicu pristaništa i sjedište francuskog generalnog štaba. Pet je domova razoreno i jedna džamija, a oštećen je jedan engleski parobrod. Osam je lica poginulo, a oko 50 ranjeno. Žrtve su dijelom vojnici, dijelom građani. Jedno stovarište solunske banke nalazi se u plamenu. Šteta se računa na milijon franaka. Stanovništvo je mirno.

Balkanska akcija Bugara.

Bukarest, 1. februara.

Rusko novinstvo pridaje veliki značaj balkanskoj akciji Bugara. Prema „Ruskaja Vjedomosti“ nastavljaju Bugari svoje napredovanje na jadransku obalu, i očevidno su riješili, da po mogućstvu što prije posjedu Drač i Valonu. „Ruskoe Slovo“ objašnjava pak, da je sa bugarskog gledišta sasvim razumljivo, da oni ratni pohod ne mogu prije smatrati za dovršen, dok ne osvoje Valonu i tako postanu gospodari Otrantskog zaljiva. Ovo je pak naročito nezgodno za Italiju, jer je na taj način ona primorana, da akciju na Balkanu, i po cijenu najvećih žrtava nastavi.

Talijani pozivaju u pomoć.

Lugano, 1. februara.

Prema izvještaju „Corriere d'Italia“ kod Valone su podignuta velika utvrgjenja. Ipak, veli dalje talijanski list, ako se želi spasti situacija, sile četvojnog sporazuma moraju odmah doći u pomoć Talijanima. Prema vijestima iz Drača, srpske i crnogorske čete, koje bježe prema Draču praćene su cijelim putem od austro-ugarskih avijatičara.

Talijansko vrhovno zapovjedništvo u Arbaniji.

Bern, 2. februara.

U vezi sa viješću o jučerašnjoj ministarskoj sjednici, saopštava „Corriere della Sera“ da je sinoć-

ni broj „Gazzetta Ufficiale“ objavio dekret, prema kome je zapovjedniku talijanskog ekspedicionog zbora u Arbaniji dato vrhovno zapovjedništvo nad svima bojnim silama, koje se tamo na suvu i na vodi nalaze. Glavni zapovjednik podčinjen je neposredno talijanskom vojnom ministru.

Najnovije brzojavne vijesti.

Njemačka i Amerika.

Engleske laži.

K. B. Berlin, 2. februara.

Wolfov brzojavni ured javlja: Reuterova agencija javila je prije dva dana: Ima se očekivati prekid diplomatskih odnosa između Berlina i Washingtona, ako u najkraćem vremenu sa njemačke strane ne bude dato zadovoljavajuće uvjerenje za riješenje pitanja „Lusitanie“. Slično se izrazio i „Times“, koji je naglasio, da istina nije postavljen nikakav ultimatum, ali da u Washingtonu nisu više voljni, da nastave provjeljive diplomatske razgovore u pitanju „Lusitanie“, koje već od dužeg vremena vode poslanik Bernstorff i državni tajnik Lansing.

Tačno je, da je 29. januara primljen ovdje brzojavni izvještaj, iz koga se da zaključiti, da do sada nije bilo moguće, da se usmenom povjerljivom zamjenom misli dogje do, za obe strane zadovoljavajućeg riješenja pitanja „Lusitanie“. Ali su danas brzojavno poslata poslaniku uputstva, koja daju nade, da će se doći do definitivnog sporazuma.

Wilsonovi govori pred kandidaciju.

K. B. Milwaukee, 1. februara.

Predsjebnik Wilson, govorio je pred jednim velikim skupom, kome su prisustvovali i mnogi američki Njemci, i ponovo je naglasio svoje ranije dato obećanje, da će zemlju sačuvati od rata. Ali je ukazao na teškoće, koje nameću potrebu, da se pomaže program pripremanja.

Wilson je izjavio, da ne postoji kriza, ali kad je zapaljen cio svijet, mora i sopstvena kuća, da se drži u pripravnosti.

Spremanje Švedske.

Stockholm, 2. februara.

Oba doma švedskoga parlamenta odobrila su kredit od 8,234.000 kruna za nabavljanje teške artilerije, mašinskih pušaka i svega ostalog, što je potrebno za vogjenje modernog rata.

Držanje Švedske.

Zürich, 1. februara.

Francusko, a i talijansko novinstvo smatra govor švedskog ministra predsjednika o novim engleskim željezničkim odredbama, kao prijetnju Švedske, da će ući u rat na strani Njemačke protiv Engleske i Rusije.

Zavjera u Rusiji.

Berlin, 1. februara.

„Lokalanzeiger“ javlja iz Kopenhagena: Prema vijestima petrogradskih listova, ruska vlada je otkrila političku zavjeru, koja je bila razgranjena po cijeloj zemlji. Središte ove zavjere je Petrograd, gdje je policija izvršila preko stotinu pretresa kuća, i izvršila oko pedeset hapšenja; uhapšen je i revolucionarni književnik Mjakotin. Skoro svi uhapšeni su članovi socijalno revolucionarne organizacije.

Demonstracije prilikom pozivanja osamnaestogodišnjih u Rusiji.

Stockholm, 1. februara.

„Swenska Dagblatt“ javlja iz Petrograda: Dobijeni su izvještaji, da je u guberniji Orel, u mnogim mjestima, došlo od velikih demonstracija povodom regrutovanja osamnaestogodišnjih. U mjestima Kaluga, Tula i Orelu poskidalo je pučanstvo liste, kojima se pozivaju osamnaestogodišnji, da se prijave stavnim komisijama. Mnogi koji su trebali, da se prijave, nisu se pojavili. Mnogi mladići provogjeni su svezani kroz ulice. Gomila je htjela, da ih oslobodi, došlo je do krvavih sukoba sa redarstvom. Vrši se hapšenje u masama. Činjenica, da su neredi u sva tri pomenuta mjesta bila u isto vrijeme, najbolji su dokaz, da u Rusiji postoji čitav organizovani pokret protiv rata.

Od 1. februara prodavati će se

„Beogradske Novine“

u Beogradu i u krajevima posjednutim od carskih i kraljevskih četa po cijeni od

4 helera

izvan ovih krajeva i to u Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji

6 helera

a u ostalim zemljama austro-ugarske monarhije i u inostranstvu po cijeni od

10 helera

svaki broj.

Mjesečna predplata staje za Beograd i posjednute krajeve

50 helera

izvan ovih krajeva i to u Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji

80 helera

a u ostalim zemljama austro-ugarske monarhije i u inozemstvu

Kr. 1.20

„Beogradske Novine“ izlaziti će i u buduće kao jutarnji list za sada.

tri puta nedjeljno:

utornikom, četvrtkom i nedjeljom.

Uredništvo i uprava

„Beogradskih Novina“.

Engleski izvještaj o napadu Zeppelina na Englesku.

K. B. London, 1. februara.

Dopisni ured javlja: Šest je ili sedam Zeppelina napalo juče istočnu i sjevero-istočnu grofoviju Midderlande sa velikim brojem bombi. Do sada nije ništa objavljeno o kakvoj većoj šteti.

Engleski irski vojnici.

Amsterdam, 2. februara.

„Irish Times“ piše: Irski pukovi moraju se popuniti sa engleskim vojnicima, tako se rgjavo izvodi mobilizacija u Irskoj. U najčuvenijim irskim pukovima služe već po preko stotinu engleskih vojnika. U jednom drugom poznatom irskom puku nedostaje još 300 irskih vojnika, i nije moguće, da se taj puk popuni.

I u jednom dublinskom brzojavu „Times“-a potvrđuje se, da je broj irskih vojnika tako spao, da se svi irski pukovi moraju popunjavati vojnicima iz Engleske.

Zamrzlo pedeset ruskih i engleskih brodova.

K. B. Kopenhagen, 1. februara.

„Politiken“ saopštava, da se u pristaništu Arhangelska zamrzlo preko 50 brodova, većinom ruskih i engleskih.

Traljavi talijanski opis pobjede.

K. B. Beč, 2. februara.

Iz ratnog se stana štampe saopštava: Jedan ponovni jak dokaz o žudnji hvalisanja talijanskih generalstabnih izvještaja i o neiskrenosti Cadorni podčinjenih vogja pruža dnevni izvještaj od 28. januara koji ovako glasi: S večeri je 27. ov. mj. pokušao neprijatelj da nas, poslije jače artiljerijske pripreme, istjera iz naših položaja na malom Javorčeku. On je jedan put bio suzbijen, ponovio je napad sa novim snagama po drugi, a zatim i po treći put, ali je uvijek bio odbijen s teškim po njega gubicima, pa je najzad bačen u bjegstvo.

Ta u tako traljavom samohvalisanju opisana pobjeda odigrala se u samoj stvari ovako: S naše strane bila je 27. januara oko 4 sata po podne upravljena koncentrična artiljerijska vatra protivu talijanskih istaknutih položaja na sjevernom okomku Slateni-potoka, jugoistočno od Cazzocce kod Fliča. Italijanski rovovi prema tome nisu se nalazili na malom Javorčeku, nego 500 koraka južno i 300 metara niže od grebena visa. Pošto su neprijateljski zakloni bili vatrom uništeni, veliki je dio njihove bivše posade pobjegao prema Cez-

soci i izgubio, prema iskazu zarobljenika oko 100 ljudi. Kad se počelo smrkavati pošla su s naše strane tri voda pješadije u izvidnicu. Značaj ove pješadijske akcije označen je time, što je zapovjednik odsijeka javio kao cijelj „hapšenje Italijana, koji još nisu pobijegli.“ Na postavljanje svojih sopstvenih položaja unaprijed u dolini nije, razumje se, ni pomišljano. Rezultat je bio: zarobljenje jednog talijanskog kapetana i 30 vojnika raznih četa bersaglierskog puka br. 12.

Dnevne vijesti.

Izbjeglički vozovi.

Od nekoliko dana pušteni su u saobraćaj naročiti vozovi samo za prenašanje izbjeglica za Beograd. Tih vozova ima dva ili tri nedjeljno u odregijene dane. Za te vozove mjesna zapovjedništva, od Kruševca i drugih mjesta odreguju broj putnika, i to tako, da se ovi ne mogu žaliti na pretpranost vagona i na neugodnost. I pri ulazu putnika u voz i tovaranju njihovih prtljaga u vagone vodi se strogi red. Nema nekadanje navale i guranja, sve se vrši u redu i tišini.

Hrvatski gostioničari i kavanari u Beogradu.

Već prije nekoliko dana došlo je u Beograd pod vodstvom tajnika saveza hrvatskih gostioničara i kavanara Srećka Pavlečkovića oko trideset gostioničara i kavanara iz Hrvatske i Slavonije, da prouče ovdje prilike i otvore nove moderne radnje. Koliko smo informirani dovršene su razne predradnje, da se neke ovdajne gostione i kafane novo urede i čim skorije otvore.

Tom se je prilikom bavio u Beogradu i izaslanik zagrebačke tvrdke Bothe i Ehrmann gosp. arhitekt

Mali oglasnik.

Meblirana soba

sa ili bez salona i klavirom za jednog ili dva gospodina odmah se izdaje. Upijati Kraljice Natalije ul. 68. c 39

Traži se

apotekarski pomoćnik ili pomoćnica sa šest razreda gimnazije sa znanjem njemačkog i hrvatskog jezika. Mjesečna plata 60 kruna. Dvorska apoteka: Protić, Kralja Milana ulica 87. c 32

Vinogradar sa ženom

koja je vična i kućevnim poslovima može dobiti mesto — službu u dobroj kući. Javiti se u vili „Grozdić“ na Smederevskom drumu od 3—6 časova po podne. c 38

Bravarska radiona

Preporučujem poštovanoj publici moju višegodišnju bravarsku radnju, Resavska ulica broj 63 a). S poštovanjem Panta Stanimirović. c 36

Privatna kuhinja

otvara se u privatnoj kući vrlo dobra kuhinja od 3 februara, u Kosmajskoj ulici br. 12. c 37

Prodaje se

cio kućevni namještaj. Balkanska ulica 10. c 33

Komptoaristkinja,

vješta, samostalnom vognjenju knjiga, sastavljanju bilansa i inventara, traži odgovarajuće mjesto. — Dopise umoljava na upravu ovog lista pod šifrom „Samostalan knjigovogja 107“. c 28

Gjura Ivančić,

plete i opravlja stolice. Beogradska ulica br. 15. c 19

Lokal za dućan i stan,

sa 2 sobe i kuhinjom, traži se u Beogradu. — Ponude sa oznakom cijene poslati upravi ovog lista pod šifrom: „Mihaly Vajda No. 106“. c 27

Traži se kuvarica, Djevojčica,

ozbiljna od 15—16 god. koja prilično vlada njemačkim jezikom, za posluživanje u jednoj većoj poslastičarnici. Stan hrana i plata prema sposobnosti. Za adresu obratiti se uredništvu ovog lista, pod „valjana 100“.

Inteligentna djevojka,

iz bolje kuće, vešta u svima kućevnim poslovima a naročito u srpskoj i češkoj kuhni, koja je izučila i sve veštačke ručne radove, govori, srpski, češki i po malo njemački, traži nameštenje bilo kod djece, bilo kao pomoćnica gospodji ili da vodi kuću u porodici. Ponude slati ovom listu pod šifrom „1913“. c 8

Gertruda Brašel

javlja poštovanim gospojama i gospojicama, da se njen

Damen-Mode-Salon

za sada nalazi u Studeničkoj ulici 12., i da prima na izradu sve vrste haljina, kostima i mantlova. c 12

OPERATOR

Dr. Slavka Mihajlović, specialista za ženske bolesti, prima svakog dana od 2—4 sati po podne. Stan Kralj Milanova ul. 37. c 22

Devojčica od 15 godina,

koja je svršila dva razreda gimnazije, prilično vlada njemačkim jezikom, htela bi stupiti u kakvu radnju kao prodavačica. — Obratiti se Janjićevo sokače br. 17, u Paliluli c 24

Nestali.

Moja djeca

Dragoslav i Boško prilikom evakuacije Beograda otišli su put Kuršumlje i do sad mi se nisu javili.

Ako koji što zna o njima molim da mi javi preko „Beogradske Novine“.

S poštovanjem Dimitrije Stojkanović.

Kozma, koji bi preuzeo uređenje novih gostiona i kavana, koje će se ovdje otvoriti.

Vratili se.

U Beograd su se vratili između ostalih i ove ugledne ličnosti: dr. Živojin Perić, sveučilišni profesor; dr. Jovan Jovanović; Nastas Antonijević i M. Stanisavljević, sudije kasacionog suda; Tanasije Radovanović predsjednik suda u miru; Aleksa Stefanović pravni referent ministar. gragjevine u miru; Sofronije Jovanović industrijalac i Jevrem Molerović, veleposjednik.

Upis u školu.

Kako smo izvješteni za dva dana upisalo se u prvi i starije razrede osnovne škole preko 800 djece. Roditelji su jedva čekali, da im djeca pogju u školu, pa se može računati, da će se u toku ove nedjelje upisati preko 3000 djece. Čim se upis završi, djeca će biti raspoređena po školama i predavanja će odma otpočeti.

Kalamnjenje protivu zaraze.

Kalamnjenje protivu zaraznih bolesti bilo je obustavljeno prije nekoliko dana zbog toga, što je bilo nestalo maje. Sad je, kako smo izvješteni stigla svježa maja i ljekari su od juče ponovo otpočeli da kalame gragjanstvo protivu tifoznih zaraza i drugih boljština. Opominjemo gragjanstvo, da se u svome sopstvenom interesu odazove naredbi za kalamnjenje, naročito oni, koji se nisu odavna kalamili, a i zbog toga, što je propisana stroga kazna za svakog, koji se naredbi ne odazove.

Glazba na Terazijama.

Jučer je od 11 do 12 sati prije podne svirala na Terazijama vojna glazba. Tom prilikom šetalo se beogradske gragjanstvo Terazijama. Lijepo vrijeme i glazba oživjeli sa Beograd, koji se i onako već vraća svom normalnom životu.

Toplo kupatilo.

Počevši od 3. februara otvoreno je za gragjanski svijet parno kupatilo u Car-Dušanovoj ulici ponedjeljnom i četvrtkom. Kupatilo u kadama mogu gragjani upotrijebiti svakog dana.

Ulaz u parno kupatilo dozvoljen je samo muškima. Kupati se može od 7 prije do 5 časova po podne. Za kupanje u kadama zajedno s potrebnim rubljem plaća se 1.50 K, za parno kupatilo 1 K. Za trljanje plaća se zasebno 60 h., za šišanje kose 40 h., za brijanje 20 h., za sečenje žuljeva tako isto 20 h.

Kino predstave za pučanstvo.

U buduće davati će se u Kino-pozorištu dvije predstave za pučanstvo, i to utornikom i petkom. Početak je u 3 i 5 časova po podne. Blagajna se otvara na tri četvrti časa prije početka predstave.

Cijene su: loža 1.50 kr.; I. mjesto 1 kr.; II. mjesto 80 h.; III. mjesto 50 h.

Oglašujte u „Beogradskim Novinama“.

DOPISNIK I VJEŽBENIK

potpuno vješt njemačkom i hrvatskom jeziku prima se.

UPITATI U UPRAVI

„Beogradskih Novina“.

Firme sviju vrsta
ZA UREDE I PRIVATNA LICA
po porugjbini šalje odmah
DAVID FRANK, firmopisac
Brod na Savi. — Telefon 75.

Bliža obavještenja daje uprava ovog lista. c 21

Petrolej

Benzin

Mašinski zejtin

Zejtin za jelo

Terpentin

Ricinov zejtin

liferuje prompt

Ölfabrik M. Elfer G. m. b. H.

Wien I., Krugerstrasse 3.

OTVORIO SAM

c 35

Šlosersko-mehaničku RADNJU

BEOGRAD, LOMINA ULICA BR. 44.

Opravljam sve šloserske poslove: brave, ključeve, vodovod, klozete i razne metalske stvari.

BOŽA GJURIĆ, PREGJE M. VUJIĆ.

Agenturska i posrednička radnja

Sándor Pollák

— NOVI SAD, Ulica Kossuth Lajoš 11, —
preporučuje svoje prvoklasno komisiono stovarište, kao i svoje prvoklasno posredništvo.

TRGOVAČKA POSLOVNICA

Franjo Kleščić — Zagreb

— Ilica 12. —

Dosvolom c. i kr. vojne oblasti otvoriti ću za kratko vrijeme moju poslovnicu u Beogradu, u kojoj ću se baviti kupnjom i prodajom na vlastiti račun kao i posredovanjem za sve vrste robe i pića.

Naročito u veliko i malo prodajem hrvatska vina.

Bilježim se osobitim štovanjem

Franjo Kleščić.

25

Moja kemička čistiona i bojadisaona odijela, opet je za moje mušterije otvorena.

Anton Kellner

Bojadisar i kemički čistilac.

— BEOGRAD, Zeleni venac br. 14. —

Tvornica: DUŠANOVAC, KRALJEVA UL. 16.